Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Archeologia powszechna: okresy późnorzymski i wędrówek ludów - wykład, PG_00200196						
Kierunek studiów	Archeologia (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu	2027/2028			
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie		Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki			
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji	na uczelni			
Rok studiów	2		Język wykładowy	polski			
Semestr studiów	4		Liczba punktów ECTS	3.0			
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia	egzamin			
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Archeologii						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Andrzej Kasprzak				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach	Praca własna studenta		RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		2.0	43.0		75
Cel przedmiotu	Zapoznanie studentów z dziejami Europy od późnego okresu wpływów rzymskich po czasy rozwoju kultury merowińskiej i wczesnosłowiańskiej.						

Efekty uczenia się przedmiotu

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
[ARCHL3_W02] Ma zaawansowaną, uporządkowaną chronologicznie i tematycznie, wiedzę ogólną z zakresu archeologii	Ma zaawansowaną, uporządkowaną chronologicznie i tematycznie, wiedzę ogólną z zakresu archeologii okresu późnorzymskiego i wędrówek ludów.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[ARCHL3_W03] Ma zaawansowaną, uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach archeologii Polski i powszechnej	Ma zaawansowaną, uporządkowaną wiedzę szczegółową dotyczącą dziejów Europy od okresu późnorzymskiego po wczesne średniowiecze, ze szczególnym uwzględnieniem procesu formowania się kultury społeczności barbarzyńskiej i oddziaływań na nią świata śródziemnomorskiego. Zna periodyzację i kulturę materialną tych okresów oraz związaną z tym fachową terminologię.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[ARCHL3_W05] Zna główne zagadnienia prahistorii Europy w ujęciu porównawczym	Ma wiedzę na temat wydarzeń odbywających się w późnoantycznej Europie, zarówno z terenu cesarstwa rzymskiego, jak i poza jego granicami	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[ARCHL3_U03] Potrafi komunikować się z otoczeniem wykorzystując specjalistyczną terminologię z zakresu archeologii oraz opracowywać i prezentować treści związane z dziedzictwem archeologicznym, w tym materiały popularyzatorskie	Zna i rozumie znaczenie klasyfikacji i typologii zabytków, jako narzędzi wykorzystywanych w badaniach archeologicznych. Rozpoznaje i określa chronologię poszczególnych przedmiotów.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[ARCHL3_U06] Potrafi planować i organizować pracę indywidualną i w zespole	Potrafi planować i organizować pracę indywidualną i w zespole.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[ARCHL3_U01] Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę: formułować oraz, poprzez właściwy dobór źródeł informacji, krytyczną ich analizę i syntezę, rozwiązywać problemy typowe oraz wybrane problemy bardziej złożone z zakresu archeologii, a także opracowywać treści związane z dziedzictwem archeologicznym	Potrafi zidentyfikować podstawowe zabytki z okresów późnorzymskiego i wędrówek ludów oraz na ich podstawie datować zwarte zespoły.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[ARCHL3_K01] Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści	Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści dotyczącej okresów późnorzymskiego i wędrówek ludów.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[ARCHL3_U04] Potrafi brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich stosując poprawnie fachową terminologię z zakresu archeologii	Potrafi brać udział w debacie stosując fachową terminologię dotyczącą okresów późnorzymskiego i wędrówek ludów, przestawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu

Periodyzacja późnego okresu wpływów rzymskich i wędrówek ludów; charakterystyka przemian kulturowych osadniczych i gospodarczych; analiza krytyczna źródeł pisanych do dziejów społeczności barbarzyńskich; zróżnicowanie kulturowe społeczności barbarzyńskiej w późnym okresie wpływów rzymskich; geneza kultury okresu wędrówek ludów w aspekcie historycznym i archeologicznym; pojęcie etnogenezy społeczności germańskiej i słowiańskiej; miejsce Słowian na mapie barbarzyńskiej i wczesnośredniowiecznej Europy; zagadnienie przełomu starożytności i wczesnego średniowiecza .

Wymagania wstępne i dodatkowe

Wiadomości z zakresu pradziejów powszechnych i historii starożytnej, umiejętność krytyczne porównywania różnych kategorii danych i wskazywania zależności.

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
egzamin ustny	51.0%	100.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	K. Godłowski, Okres wędrówek ludów na Pomorzu, Pomorania Antiqua 10, 1981, s. 65-129. H. Machajewski, Skandynawskie elementy kulturowe na Pomorzu Zachodnim z okresu wędrówek ludów (2 połowa IV w. początek VI w.), Przegląd Archeologiczny, t. 40, 1992, s. 71-96. J. Tejral, Einige Bemerkungen zur Chronologie der späten römischen Kaiserzeit in Mitteleuropa, [w:] Probleme der relativen und absoluten Chronologie ab Latènezeit bis zum Frühmittelalter (red. K. Godłowski, R. Madyda-Legutko), Kraków 1992, s. 227-248. M. Mączyńska, Wędrówki ludów. Historia niespokojnej epoki. Warszawa - Kraków 1996. A. Bitner-Wróblewska, From Samland to Rogaland, East-West connections in the Baltic basin during the Early Migration Period, Warszawa 2001. W. Nowakowski, Die Olsztyn-Gruppe (masurgermanische Kultur) in der Völkerwanderungszeit. Das Problem ihrer chronologischen und territorialen Grenzen, [w:] Die spätrömische Kaiserzeit und die frühe Völkerwanderungszeit in Mittel- und Osteuropa (red. M. Mączyńska, T. Grabarczyk, Łódź 2000, s. 168 - 180. A. Bursche et al. (red.), *The migration period between the Odra and the Vistula, East Central and Eastern Europe in the Middle Ages, 450-1450* , vol. 1, nr 59/1, Leiden-Boston 2020.
	Uzupełniająca lista lektur	M. Mączyńska, Schyłkowa faza kultury przeworskiej, Kultura przeworska 4, 1999, s. 25-53. A. Muhl, Tauschierarbeiten der Merowingerzeit. Kunst und Technik, Berlin 1994. J. Rodzińska-Nowak, Jakuszowice. Stanowisko 2. Ceramika z osady kultury przeworskiej z młodszego i późnego okresu wpływów rzymskich i wczesnej fazy okresu wędrówek ludów, Kraków 2006. H. Dobrzańska, Zagadnienie datowania ceramiki toczonej w kulturze przeworskiej, AP 24 (1980), s. 87-152. B. Muzolf, Kultura przeworska na Wyżynie Częstochowskiej, Prace i Materiały Muzeum Miasta Zgierza 2, 1997, s. 187-199. M. Mączyńska, Zmierzch kultury wielbarskiej czego nie wiemy?, w: M. Fudziński, H. Paner (red.), Nowe materiały i interpretacje. Stan dyskusji na temat kultury wielbarskiej, Gdańsk, 2007, s. 365401. M. Mączyńska, Der frühvölkerwanderungszeitliche Hortfund aus Łubiana, Kreis Kościerzyna (Pommern), Bericht der Römisch-Germanische Kommission, t. 90, 2009 (2011), s. 7-481.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Grupa olsztyńska. Okres późnorzymski i wędrówek ludów na Pomorzu. Schyłek kultury przeworskiej.	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	